

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ П. Ненадовићъ.

Овај листъ излази Вторникомъ и Петкомъ. Цена му е годишна безъ завитка 14. цв. а полгод. 7 цв. — са завиткомъ по' цв. на по' год скупљъ. Ко жели у Београду да му се носи кући а не у дућанъ или у канцеларию по' цв. на пола год.

КАРАВАНСКИЙ МОСТЪ.

Између красны предѣла, кои се у околини Смирне видети могу, налази се еданъ, кой највише они посѣћују, што желе одати се пріятномъ сматрању или тужномъ спокојству: а то е караванскій мостъ. Подъ широкимъ лицинемъ велики платана и на обали смирене, покрај градски капија текуће реке, начинѣна е една лепа ћошка, одъ кое су решетке лозомъ обраћене; крозъ ню налази путъ и цветакъ яко мирисајућегъ язмина. Тамо долазе Смирнейци, да пошю по еданъ филцанъ праве арапске кафе. Ладовина, и тихо шуштанъ воде примамлюе онде мирне дуванице, кои окушавајући сладость чибукка или наргила, уживаю у исто време красоту богатогъ предѣла, или слушаю певача, кои о любви каквогъ юнака пева, или савяјући прате очима веселе игре млады, подъ платанима скупљны девояка. Свуда у башти могу се крозъ лишће дрва, угледати беле альине жена и њиовъ гласный смейчути. Овде разпростире лепъ гласъ, у средини цвећа, хармонию любовне песме; тамо повтарава еданъ чопоръ млады веселы девояка крайнѣ стихове песама; мало подалъ играю се на зеленой меканой трви грчке игре. При заоду сунца доноси свѣжъ ветрићъ, почемъ крозъ поля и баштине пређе, сѣднѣне мирисе, перанца, мирта, ружа и язмина у варошъ. Цела природа чини се као да се спрема за њѣжну свечаность ноћи; лишће шушти тихо, цвеће расипа свое мирисе, а птице славе своимъ певанѣмъ дражести ноће.

Было е 1833. године у месецу Маю. Данъ е бью врло красанъ; воздухъ е бью чистъ и свѣжъ. Велики чопори народа свакогъ узраста врвили су у поль. За све е бью онај данъ, данъ весела радости и свечаности. Неможе човекъ да незавиди овой сређной клими, гди свако лепо сунце обитательяма исто веселѣ доноси, гди се вече преко цвѣтны башта простире, гди читави чопори млады жена съ еднакимъ осмеиванѣмъ на устима, у дубльни срца съ истивмъ надеждама любви пролазе! Садъ е Ибраимъ паша съ њговимъ Египћанима само еданъ данъ ода удалѣнъ одъ вароши. Сутра, пре него што руже овогъ вечера узабрале, увену, може неприятельска войска доћи, ову варошъ безъ обране напасти, и съ њомъ као съ каквомъ робяномъ поступати. Сви тѣй люда, кои се сада смею, знаю врло добро, шта ий чека! Но има ли тако велике и брзе несреће, коя любовь у срцу загушити и развѣну осмейку на толикимъ ружичнимъ лицама избрисати може? Опасность се приближуе, али овде е веселѣ свуда, оно ий окружава, оно се явля изъ гласова ияду

птица, крозъ ово плаво небо, крозъ ова зелена поля. Смирна не воена варошъ; шта се има одъ Арапа плашити? она не ий развратити. И тако њномъ нагону къ веселю неће ништа моћи сметати, нити њну несмыслену безбрижность прекинути.

На овомъ лепомъ майскомъ дану седили смо мы при заоду сунца съ неколициномъ Смирнейца подъ ћошкомъ кафе караванскогъ моста. Мы смо сматрали красно позоріе, кое се нашимъ очима указивало, и наши пратиоцы чинили су се као да су хтели извинити мекость и лакоуміе характера ондашнѣ обитателя, наброяваюћи намъ сайна богатства, кое е небо њиовомъ сређномъ отечеству подарило. У исто маговенѣ уђе еданъ богатъ Турчинъ у кафану, па се посади на едно празно место, окрене се къ нама и поздрави насъ учтиво; затимъ лупи дланъ о дланъ да му кафеция дође. Овај дође одма; новодошавши поручи едну кафу и наргиле. На чертама овогъ човека была е тако дубока жалость изражена, да е нашу пажню на себе навучо. Њгове прие очи чиниле су се као да су угашене, и њгови очняцы падали су уморно преко њи. Само туга могла е у станю быти, да му лице борама обаспе, ер њгова брада беше іоштъ сасвимъ црна. Кафеция му донесе наргиле и онъ почне полако пушити, премешћаюћи зрна свое велике броянице. Неки пута подизао е главу горе, да гледа лаке изъ свои уста извируће облаке димова, други пута чинило се, као да е обратіо, свою пажню на трешнѣ у стаклу наргилета, кое е повлачай дима яко у движенѣ поставляо.

„Ко одъ васъ познае овогъ човека?“ Запита еданъ одъ насъ Смирнейце.

„То е некій богатъ трговацъ изъ вароши.“ Одговори еданъ одъ наши пріятеля, „узрокъ е њгове туге еданъ скоро случивши се догађай. Пре неколико месецы оженио се съ едномъ врло лепомъ девойкомъ, кою е страстно любіо; овы дана утекла е њгова Одалиска съ еднимъ грчкимъ лаћаромъ; она се налази сада на едномъ острову Архипелага, гди се нема шта бојти одъ гнѣва њнога супруга.“

„Поєдна обстоятелства ове исторіе прилично су любовитна“ придода други; „мени е приповедіо еданъ трговацъ на великомъ базару; оћете да е чуєте?“

„Врло радо; вы почните, мы ћемо слушати.“

„Ибраимъ Ага, тако се зове овај човекъ, ожени се пре неколико месецы съ едномъ младомъ девойкомъ неописане лепоте, да бы се и сама восточна повзія бадава трудила, њны ияду личны дражести и чаръ њногъ духа описати. Трговацъ благодари Богу изъ дубльине ср-

31. Мая 1793. год. Партая Монтаняра одржи побѣду надъ Жирондистама.

27. Юнія 1793. год. Проглашень буде второй уставъ.

16. Окт. 1793. Кральица буде погубльна.

10. Нов. 1793. год. У цркви Нотр-дамъ, буде славльнъ празникъ названый „Свечаность разума.“

8. Юнія 1794. год. Свечаность за „честь найвышегъ существа“ одреѣна одъ Робеспіера.

27. Юлія 1794. год. Робеспіеръ буде сбаченъ и погубльнъ.

1. Апр. 1795. год. Побуни се паризки народъ. Хльбъ и уставъ одъ 1793. год. буде захтеванъ. Пишегру надяча и умири буну.

5. Апр. 1795. год. Оглашено буде да е миръ съ Прайскомъ у Базелу заключенъ.

22 и 23. Мая 1795. год. Нова буна противу управляюгегъ сабора (конвента). Депутирацъ Феро буде у конвенту убіенъ.

22. Авг. 1795. год. Трећи уставъ буде примльнъ.

5. Окт. 1795. год. Догаѣи буне противу конвента. Буна-парта свлада буву.

1. Нов. 1795. год. Поставльно ново правителство подъ именовъ: „Директоратъ“ трећи уставъ буде уведенъ. Советъ одъ „петстотина“ буде скупльнъ.

22. Окт. 1796. год. Мелмесбури бадава седи у Паризу и ради да се миръ одржи и уговори.

4. Септ. 1797. год. — Буна — директоріумъ одржи побѣду надъ умѣреномъ партаіомъ: Корилтъ, Бартелеми, Пишегру и прочи.“

19. Мая 1798. год. Бунапарта остави Паризъ и оде съ войскомъ у Египетъ.

16. Окт. 1799. год. Дође Бунапарта изъ Египта у Паризъ.

9. Нов. 1799. год. Буна — Наполеонъ постане првый конзуль.

2. Юнія 1800. Наполеонъ поврати се у Паризъ после добіене бытке на Маренгу (14. Юнія 1799.)

24. Дек. 1800. год. Буде пуцано на Бунапарту изъ паклене машинце.

9. Нов. 1801. год. Свечаность обштегъ мира у Паризу.

2. Нов. 1802. год. Наполеонъ буде поставльнъ за првогъ конзула, докъ е гођ живъ.

18. Мая 1804. год. Наполеонъ постане царемъ.

2. Дек. 1804. Папа крунише цара Наполеона и царицу Йозефину.

29. Юлія 1807. год. Наполеонъ поврати се у Паризъ после Тилзитскогъ мира.

19. Авг. 1807. год. Трибунатъ буде укинутъ.

15. Апр. 1808. Наполеонъ оде у Баіонъ. — Почетакъ шпанскогъ рата.

27. Септ. 1808. год. Наполеонъ оде на конгресъ у Брѣуртъ.

9. Апр. 1809. Наполеонъ оде противъ Аустріе.

11. Юлія 1809. год. Папа мете проклетнию на Наполеона, и изключи га изъ крила цркви.

16. Дек. 1809. год. Наполеонъ разпусти се са Йозефиномъ сбогъ тога што е она была неродкиня.

2. Апр. 1810. год. Наполеонъ вѣнча се са Мариомъ Луизомъ ѣркомъ цара аустрискогъ.

9. Мая 1812. год. Одлазакъ Наполеона къ войсцы, коя е противъ Русіе была опредѣлена. (25. Юн. 1812. прелазакъ преко рѣке Нѣмна, 14. Септ. 1812, улазакъ у Москву. 28. Нов. 1812. повратакъ преко Березине.)

20. Дек. 1812. год. Наполеонъ дође у Паризъ.

15. Апр. 1813. год. Наполеонъ оде на войску у Нѣмачку.

9. Нов. 1813. Наполеонъ се врати у Паризъ.

31. Марта 1814. год. Паризъ обседну саюзне силе са своіомъ войскомъ.

11. Апр. 1814. год. Наполеонъ одрече се престола.

3. Мая 1814. Свечани дочекъ и улазакъ краля Лудвика XVIII. у Паризъ.

1. Марта 1815. Наполеонъ извезе се са острова Елбе у Француску.

20. Мая 1815. год. Крѣль утече изъ Париза. Наполеонъ дође у Паризъ. (16. Юн. 1815. битка кодъ Линьи, 18. Юн. 1815. битка, и коначна пропастъ Наполеона кодъ Батерлоа.)

22. Юн. 1815. год. Друга оставка Наполеона.

8. Юлія 1815. год. Другій свечаный улазакъ Лудвика XVIII. у Паризъ.

М Р В И Ц Е.

Киша постае кад' се пара са земль подигне и у воздуху згусне. Уздисай то е такође пара, коя се око срца згусне, и онда сузе на очи ударе.

Народный обичай при свадби.

У различнимъ краевыма, различни су обичаи при свадби. У шумади, кадъ иду сватови и воде ђевойку, коло игра предъ кућомъ младоженѣ. Найпре дотрче два муштулукціе, и онда ђевойке пѣваю у колу:

„Дођоше доездише муштулукціе,
И донеше добаръ гласакъ одъ све дружине.
Сви су здраво и весело, и младоженя,
И здраво е конь зеленко под' младоженьомъ.

Кадъ сватови съ ђевойкомъ буду већ близу, онда певаю:

„Заранъ куме, заран' старый свате,
Зарано нам' снау доведите,
Да донесе сунца у нѣдрима,
Да огрѣ свекра и свекрву.

Кадъ сватови дођу, онда изнесу рало (плугъ), и свекрва изађе са решетомъ у комъ е жито. Невеста догна коня до рала, кои се мете близу куће, како ће моћи съ нѣга у кућу корачити.

Невѣста баца съ коня ябуку, у колу пѣваю:

„Сяши доле мила снао,
С' коня на рало
С' коня на рало.
С' рала у кућу
С' рала у кућу. и т. д.

Млоги пале оманъ и мекинѣ, само да комарце изтераю, но то ніе пробитачно за здравль, а да бы се одъ комараца човекъ предохраніо, безда напуни собу димомъ, треба пре нег' што легне, да се свако вече по образу и по рукама намаже катраномъ, и онда неће ни еданъ комарацъ уести га.

ДОМАЋЕ НОВОСТИ.

— Една жена изъ Башина ср. асеничкогъ именовъ Рада, некога Нике Стругаревића, родила е трое ђеце, двоје мушки а едно женско. И како мати, тако и ђеца остали су живи и здрави.

— Изъ Пожаревца јавља намъ слѣдуюће: Намѣстникъ витовнички, идући изъ Пожаревца у манастир, између Каменова и Свиня буде нечовечно убиенъ и савимъ оплячканъ. Нѣгове альвине нађене су изсечене, а нѣгово тѣло нађено е сакривено у некомъ шанцу.

— Полгодишњи испити у Гимназији држаће се одъ 11. до 28. т. м. свакиј данъ пре подне одъ 7, после подне одъ 3. сата, осимъ неделѣ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— *Londonъ.* Новине Таимсъ јављају, да су умолѣне, да у име Генерала Шангарниера формално противорече потврђено, кое су француске новине двапутъ обнародовале, т. е. као да е генералъ Шангарниеръ саветовао привременомъ правителству 1848. год. да предузме нападанъ на Енглеску.

— *Мадридъ 16. Мај.* Расписъ министра правосудія дозвољава задати нове дѣвическе манастире, за обдржаванъ 285 калуђерица. — Бившиј шефъ овдашнѣ полициѣ Чико осуђенъ е на петогодишњи затворъ; кажу, да су му позната была нека учинѣна преступленя за време нѣгове службе, па иј не хтео одирити, него иј е затаио.

— У Риму кошта скупо онога, кои стране новине оће да чита. Еданъ брой Таимса кошта 6 до 8 франака, ерѣ се на пошти плаћа тежина као за писмо. Француске новине несмеду быти тако скупе, ерѣ иј француски офицери радо читаю. За предупредити да небы новине изъ руку офицерски у публикумъ отишле, устроили су едно прекрасно читалиште за офицере, гди новине мораю остояти, нити се смеду напољ износити.

— *Паризъ 24. Мај.* Да бы неке сиромашније депутирце за нѣову бесплатежну службу наградили, намераваю, по свршетку нѣовогъ опредѣлительногъ посла, поставити иј префектима; съ тимъ мисле одвратити иј одъ оставке, кою су се неки преправљали да на доякошнѣ званіе даду.

— *Франкфуртъ.* Разношенъ, да ће графъ Шамбордъ овы дана съ многобройномъ пратньомъ у Визбаденъ доћи, види се као да не потврђено. Напротивъ говори се да графъ Шамбордъ овогъ лета неће Фросдорфъ оставити.

— Едне бечке новине пишу, да ће неки брой виши Србски офицера у Темишварѣ отићи, да цара Аустријскогъ поздраве. Такође и изъ Босне и Влашке очекую се офицери да поздраве младогъ монарха.

— *Паризъ 27. Мај.* Саидъ-паша, будући наследникъ пашалука Египетскогъ дошо е у Лионъ. Кажу да е врло дебео и да носи много новаца. 31. о. м. предузеће се у решавањ посао орлеански добара. Надежде на правичность судія есу врло мале, али у случаю, ако државный советъ и изрече пресуду на пользу Орлеана, остае президенту право, да е уничтожи.

— *Хина.* Цела е Хина подкопана и комунизмомъ овладана. Чудновато появленъ указуе се тамо. Одъ ис-

кона влада у Хини сынъ неба, и то свагда у слѣдственомъ реду царева; садъ веле да е у последнѣмъ цару Тао-Квангу свршио кругъ нѣгове владе одъ 10.000 година. Одъ садъ дакле нетреба више да царствуе; треба да се установи ново царство, безъ привилегія и безъ собственогъ притяжаня. У почетку овогъ столећа основано е едно братство подъ именовъ, „Фамилія краљице неба“, кое е до 1820. год. траяло, но будући да га е правителство яко гонило, то е морало престати.

— *Паризъ 27. Мај.* Бартлемъ Сент-Хилеръ, профессоръ философіе на колегиуму Францускомъ, управіо е едно писмо на министра просвете, у коме му обзнаное, да онъ зактевану заклетву положити не може, и зато волие сићи са свое катедре, на којој 27. година предавао. Философія, вели онъ, учи га, да материјалну пропасть моральной предпостави.

У цркви версальской подигнутъ е опетъ споменикъ Херцога Бери, кой е у Фебруарской револуцији скинутъ.

— *Londonъ 27. Мај.* У ючерашнѣмъ засѣданію долнѣгъ дома узавіо е Лордъ Станлай, државный подсекретаръ, да е и Француска подписала протоколъ, по комъ е заключено разделенъ Европе у 1815. години, остае неповредимо.

— *Пешта.* Изъ достовѣрногъ извора дознавши являмо, да трошакъ за осветленъ ђупріе нису учинили акционери дружтва, него да га е самъ Баронъ Сина изъ свое собственности подмирио.

Огласи.

(60)

(3—3)

Долеподписати продаемъ мою у Смедереву постоећу кућу са доста пространимъ плацомъ, и на врло лепомъ месту на разкршћу близу пјавце и новозидаюће се цркве, као и еданъ поредъ дунава виноградъ одъ 4.000. лоза ливаду одъ 2½ косе са доста различитимъ воћкама празанъ плаць 2. дана ораће земљъ за саденъ винограда и то све у одной огради; кой бы исту кућу съ виноградомъ или саму купити желіо, нека се мени у Крагуевцу, или брату моемъ Маринку Стоядиновичу у Смедереву ради погодбе пріяви.

У Крагуевцу 28. Мај 1852.

Д. Стоядиновичъ,

Подпоручикъ II. роты I. батал.

(61)

(2—3)

Кодъ Јована Божића, касира камарашіе Београдске има на продаю 1000 комада рубія лепи, синцирліе за наизъ женски, кой има волю купити, некъ се нѣму пріяви.

(62)

(2—3)

Мой плаць 5 и по фати съ лица ширине и 40 фатій дужине, на коме е еданъ велики подрумъ одъ камена озиданъ, и кой плаць лежи према Пивари у сокаку што иде касарни, продаемъ своевольно, ко жели купити нека се управо на мене обрати у абаѣйской улицы, у дућану.

Јована Павловића.